

Kontrola stanu technicznego obiektów budowlanych

W artykule omówiono problematykę kontroli obiektów budowlanych, której obowiązek przeprowadzenia został wprowadzony przez postanowienia art. 62 ustawy z 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*. Przedstawiono w nim szczegółowo wprowadzone w powołanej regulacji rodzaje kontroli okresowej oraz dorażnej, a także wskazano podmioty uprawnione do przeprowadzenia kontroli.

Słowa kluczowe: prawo budowlane, kontrola obiektu budowlanego, kontrola okresowa, kontrola dorażna.

Checking the technical condition of buildings. *The article discusses the issue of control over construction objects. The obligation was introduced by the provisions of Article 62 of the Act of 7 July 1994 - Construction Law. It presents in detail the types of periodic and ad hoc inspection introduced in the said regulation, and indicates the entities authorized to carry out the inspection.*

Keywords: building law, inspection of a building object, periodic inspection, ad hoc inspection.

mgr Michał Okoń*

Wstęp

Przepisy prawa nakładają w okresie użytkowania obiektu budowlanego obowiązek wykonania wobec niego szeregu czynności kontrolno-sprawdzających, mających na celu ocenę jego stanu technicznego. Powołane czynności kontrolno-sprawdzające powinny być podejmowane w określonych odstępach czasu albo doraźnie, w następstwie zaistnienia okoliczności wskazanych w przepisach prawa. Odpowiedzialnym za ich przeprowadzenie będzie każdorazowo właściciel lub zarządca określonych w przepisach prawa obiektów budowlanych, natomiast uprawnionymi do ich przeprowadzenia będą wyłącznie osoby mające stosowne uprawnienia wskazane w przepisach prawa. Niniejsze opracowanie ma na celu przybliżenie zasad przeprowadzania powołanych czynności kontrolno-sprawdzających.

Przedmiotem niniejszej publikacji jest wyłącznie kontrola stanu technicznego obiektów budowlanych, o której mowa w art. 62 ustawy z 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*¹ (dalej „pr. bud.”). Opracowanie nie obejmuje kontroli przeprowadzanych na podstawie innych aktów prawnych, w tym w szcze-

gólności kontroli systemu ogrzewania lub klimatyzacji przeprowadzanych na podstawie ustawy z 29 sierpnia 2014 r. *o charakterystyce energetycznej budynków*², badań, prób i pomiarów urządzeń technicznych przeprowadzanych na podstawie ustawy z 21 grudnia 2000 r. *o dozorcze technicznym*³ czy też prób, badań i przeglądów technicznych urządzeń przeciwpożarowych przeprowadzanych na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7 czerwca 2010 r. *w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów*⁴.

Kontrola okresowa – uwagi ogólne

Stosownie do art. 62 ust. 1 pkt 1–3 pr. bud. kontrole okresowe możemy podzielić na kontrole dokonywane co najmniej dwa razy w roku, raz w roku oraz raz na 5 lat. Wspólną ich cechą jest to, że są one dokonywane w okresie użytkowania obiektu budowlanego co pewien wskazany w pr. bud. czas, co do zasady niezależnie od wystąpienia innych zdarzeń.

Należy podkreślić, że dyspozycja powołanej regulacji **nie wymaga, aby pomiędzy terminami kontroli, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 pr. bud.**

(kontrola raz w roku – roczna), upłynęło równo 365 dni (rok), pomiędzy terminami kontroli, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 pr. bud. (kontrola raz na 5 lat – 5-letnia), upłynęło równo 1825 dni (5 lat), a kontroli, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 3 pr. bud. (kontrola dwa razy w roku), upłynęło równo 180 dni (pół roku). Przepisy wymagają wyłącznie, aby kontrola, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 pr. bud. (kontrola roczna), została przeprowadzona w każdym roku kalendarzowym, kontrola o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 pr. bud. (kontrola 5-letnia) w każdym roku kalendarzowym przypadającym w piątym roku od roku kalendarzowego, w którym została przeprowadzona poprzednia kontrola w tym trybie, natomiast kontrola, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 3 pr. bud. (kontrola dwa razy w roku) w terminie: pierwsza do dnia 31 maja oraz druga do dnia 30 listopada danego roku kalendarzowego – przy czym każda z nich może zostać przeprowadzona w dowolnym terminie odpowiednio pomiędzy 1 stycznia a 31 maja danego roku kalendarzowego oraz 1 czerwca a 30 listopada danego roku kalendarzowego.

W § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 16 sierpnia 1999 r. *w sprawie*

* Radca prawny, specjalizuje się w problematyce procesu inwestycyjnego oraz ochrony środowiska, autor i współautor publikacji z zakresu prawa i postępowania administracyjnego.

¹ t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1186, ze zm.

² t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 213.

³ t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 667, ze zm.

⁴ Dz.U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719, ze zm.

Legalizacja samowoli budowlanej po nowelizacji prawa budowlanego

Opracowanie odnosi się do nowelizacji *Prawa budowlanego* z dnia 13 lutego 2020 r., która wejdzie w życie 19 września 2020 r. Jego zasadniczym celem jest omówienie, czym jest samowola budowlana, wskazanie przesłanek i trybu legalizacji. Analizie została poddana obecna procedura legalizacji. Przedstawiono także nową procedurę tzw. uproszczonej legalizacji samowoli budowlanej. Ponadto na podstawie orzecznictwa sądów administracyjnych wskazano nieścisłości popełnione przez ustawodawcę w omówionej nowelizacji.

Słowa kluczowe: samowola budowlana, nowelizacja, prawo budowlane, legalizacja, orzecznictwo, uproszczona legalizacja.

Legalization of building arbitration after amendment. The article answers key questions concerning the building lawlessness in 2020' amendment to the building law. The paper discusses the conditions and procedure of lawless building legalisation in Poland. The main aim of the author was to make through and comprehensive interpretation of current regulations and amandend ones. It also discusses views expressed in administrative and judicial matters of unpermitted buildings.

Keywords: Building lawlessness, amendment to the act, Building Code, case law, the legalization of the lawlessness in building activities.

mgr Katarzyna Krępa*

W dniu 18 marca 2020 r. ogłoszono tekst ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw¹, która wejdzie w życie w dniu 19 września 2020 r. (dalej jako „nowelizacja”). Ustawodawca, który w ubiegłym roku dokonał kilkunastu nowelizacji *Prawa budowlanego*², dokonuje kolejnych zmian, nadal rezygnując z kompleksowego uchwalenia nowego kodeksu urbanistyczno-architektonicznego.

Jedną ze zmian, którą wprowadza nowelizacja, jest modyfikacja przepisów dotyczących legalizacji samowoli budowlanej. Na podstawie analizy nowych przepisów można stwierdzić, że zmiany nie rewolucjonizują legalizacji samowoli budowlanej. *Novum* jest uzależnienie prowadzenia postępowania legalizacyjnego od decyzji inwestora oraz wprowadzenie bezkosztowej tzw. uproszczonej legalizacji. Jednak ustawodawca wprowadził równocześnie nową karę za nielegalne użytkowanie obiektu budowlanego.

Czym jest samowola budowlana?

W aktualnym stanie prawnym nie istnieje legalna definicja samowoli bu-

dowlanej. W doktrynie uznaje się, że samowola budowlana oznacza budowę lub rozbudowę obiektu budowlanego bądź wykonywanie robót budowlanych w sposób naruszający przepisy prawa budowlanego³. Należy podkreślić, że obiekt budowlany nie jest samowolą budowlaną, lecz jej efektem.

W doktrynie uznaje się, że samowola budowlana oznacza budowę lub rozbudowę obiektu budowlanego bądź wykonywanie robót budowlanych w sposób naruszający przepisy prawa budowlanego.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 oraz art. 49b ust. 1 pr. bud. wyróżniamy dwa rodzaje samowoli budowlanej:

- budowę obiektu budowlanego bez wymaganego pozwolenia na budowę, bez wymaganego zgłoszenia lub pomimo wniesienia sprzeciwu przez właściwy organ oraz
- samowolną realizację robót budowlanych niebędących budową lub prowadzenie robót budowlanych w sposób niezgodny z prawem.

Częstym przykładem samowoli budowlanej jest dobudowanie pomieszczeń do już istniejących budynków. Jednakże zgodnie z wyrokiem NSA z dnia 10 marca 2017 r.⁴ nakaz rozbiórki części obiektu moż-

na wydać tylko wtedy, gdy tę część da się wydzielić bez uszczerbku dla reszty określonej całości. Gdyby okazało się, że samowolnie dobudowana część obiektu budowlanego: stanowi integralną część obiektu dotychczasowego i połączona jest z nim trwale, a rozbiórka nadbudowy nie jest możliwa bez rozbiórki całego obiektu lub przynajmniej jego

części, to według NSA mamy do czynienia z wyłączeniem stosowania art. 48 pr. bud., a organy administracji powinny zastosować tryb przewidziany w art. 51 ust. 1 i 7 w związku z art. 50 ust. 1 pkt 1 pr. bud.

W ustawie *Prawo budowlane* znajdziemy mechanizmy, dzięki którym usankcjonujemy samowolę. Odpowiednio dla pierwszego rodzaju samowoli będzie to postępowanie legalizacyjne, a dla drugiego – naprawcze.

Stan dotychczasowy

W aktualnym stanie prawnym, po wszczęciu z urzędu postępowania legalizacyjnego, organ nadzoru budowlanego

* Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, IV rok.

¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 471.

² Ustawa – *Prawo budowlane* z dnia 7.07.1994 r. (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1186, z późn. zm.) (dalej „pr. bud.”).

³ T.B. Babel, *Nakaz rozbiórki obiektu budowlanego*, „Monitor Prawniczy” 2002, Nr 8, s. 381.

⁴ Sygn. akt II OSK 1750/15.

Oszczędność energii w przedsiębiorstwie

W artykule omówiono metody i środki ograniczania zużycia energii, które umożliwiają zmniejszenie kosztów działalności przedsiębiorstwa. Omówiono środki potrzebnej modernizacji technicznej, możliwości optymalizacji sposobów korzystania z energii, a także finansowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę efektywności energetycznej.

Słowa kluczowe: obniżenie kosztów przedsiębiorstwa, zmniejszenie zużycia energii, efektywność energetyczna.

***Saving energy in the company.** The article discusses methods and measures to reduce energy consumption, which allow to reduce the costs of the enterprise. It discusses the measures of necessary technical modernization, the possibilities of optimizing the ways of using energy, as well as the financing of projects aimed at improving energy efficiency.*

Keywords: company cost reduction, energy consumption reduction, energy efficiency.

dr inż. Maciej Robakiewicz*

Koszty związane z użytkowaniem energii w przedsiębiorstwie można zmniejszyć, stosując różne metody i środki ograniczenia jej zużycia. W zależności od dziedziny działalności przedsiębiorstwa oszczędność energii można osiągnąć w różny sposób, jest jednak szereg działań, które umożliwiają uzyskanie oszczędności w każdym przypadku. Zostały one omówione poniżej.

Modernizacja budynków

W budynkach użytkowanych przez przedsiębiorstwo – jeżeli są zbudowane dawniej niż 10–15 lat temu – wyraźne zmniejszenie zużycia energii i kosztów można uzyskać przez wykonanie termomodernizacji obejmującej ocieplenie ścian zewnętrznych, stropodachu lub dachu, podłogi na gruncie oraz wymianę okien na okna o wyższej jakości, a także modernizację lub wymianę instalacji ogrzewania, wentylacji i ciepłej wody użytkowej.

Także w przypadku, gdy budynek był już poddany termomodernizacji 10–15 lat temu, warto rozpatrzyć ponowne wykonanie ocieplenia ścian i dachów, gdyż według aktualnej wiedzy i przepisów grubość warstw izolacji termicznej powinna być znacznie większa niż powszechnie stosowana w ramach termomodernizacji wykonywanej kilkanaście lat temu.

Szczegółowy zakres potrzebnych i opłacalnych zmian powinien być określony w audycie energetycznym.

Bardzo ważnym źródłem oszczędności kosztów jest ograniczenie ogrzewania w okresach, gdy pomieszczenia w budynkach nie są użytkowane. W czasie nocy i weekendu ogrzewanie powinno być ograniczone do zapewnienia temperatury dyżurnej (16°C dla biur). Ważne jest także nieprzekraczanie temperatury normatywnej określonej w Warunkach Technicznych dla budynków [1] (20°C dla biur, 12°C dla pomieszczeń produkcyjnych). Użytko-

- wymianę źródeł światła na energooszczędne;
- wymianę opraw oświetleniowych wraz z osprzętem na energooszczędne;
- zastosowanie oświetlenia miejscowego zamiast ogólnego.

Ponadto ważnym sposobem w użytkowaniu oświetlenia oszczędnego energetycznie jest wprowadzenie systemu sterowania oświetleniem. Oszczędność uzyskuje się dzięki redukowaniu mocy

Bardzo ważnym źródłem oszczędności kosztów jest ograniczenie ogrzewania w okresach, gdy pomieszczenia w budynkach nie są użytkowane. W czasie nocy i weekendu ogrzewanie powinno być ograniczone do zapewnienia temperatury dyżurnej.

wanie pomieszczeń przy temperaturze wyższej o 1 stopień zwiększa zużycie energii cieplnej o ok. 5%.

Utrzymanie odpowiedniej temperatury ogrzewania pomieszczeń wymaga wyposażenia wszystkich grzejników w zawory termostatyczne lub zastosowanie centralnej regulacji temperatury w budynku.

Modernizacja oświetlenia

Modernizacja oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego w budynkach biurowych, a także w budynkach przemysłowych i handlowych powinna obejmować:

instalowanej urządzenia oświetleniowego i czasu jego użytkowania. Możliwe są rozwiązania proste, polegające na wyłączeniu lub częściowym ograniczeniu strumienia świetlnego części opraw, oraz rozwiązania zaawansowane, polegające na płynnej regulacji strumienia świetlnego opraw z wykorzystaniem głowic fotoelektrycznych automatycznie kontrolujących stopień wymaganego doświetlenia. Przez sterowanie oświetleniem możliwe jest redukowanie poziomu natężenia oświetlenia podczas przerw w pracy, nieobecności pracowników lub gdy nie jest potrzebny optymalny poziom oświetlenia.

Oświetlenie może zostać tak „zaprogramowane”, aby było automatycznie

* Rzeczoznawca budowlany, audytor energetyczny, ekspert w dziedzinie efektywności energetycznej budynków, przewodniczący Rady Nadzorczej Narodowej Agencji Poszanowania Energii.

Wspólne Środowisko Danych w zarządzaniu inwestycją budowlaną – przykład rozwiązania

W artykule opisano rozwiązanie polegające na połączeniu dwóch systemów – jeden obsługuje obieg dokumentów wszelkiego typu, które mogą powstać w trakcie procesu inwestycyjnego, drugi zaś poszerza te możliwości o narzędzia technologii BIM. Powstały w ten sposób system BIM Files Connect można zaliczyć do rozwiązań klasy CDE. Rozwiązanie jest dostępne w Polsce w języku polskim, jak również w wielu innych językach. Podano kilka przykładów wdrożeń elementów systemu w kraju i na świecie.

Słowa kluczowe: technologia BIM, system M-Files, system BIM Files Connect.

Common Data Environment in the management of a construction project – an example of a solution. The article describes a solution that consists in combining two systems – one supports the circulation of documents of all types that may arise during the investment process, while the other extends these capabilities with BIM technology tools. The resulting BIM Files Connect system can be classified as a CDE-class solution. The solution is available in Polish as well as in many other languages. There are several examples of system elements implementation in Poland and worldwide.

Keywords: BIM technology, M-Files system, BIM Files Connect system.

dr inż. Andrzej Tomana*

W poprzednim artykule przedstawiono, czym jest koncepcja Wspólnego Środowiska Danych i jak funkcjonuje w zarządzaniu projektami – w szczególności, jak może być zastosowana w przypadku zarządzania inwestycją budowlaną.

Systemy obiegu dokumentów są dostępne i wdrażane w naszym kraju od kilkunastu lat. Systemy takie mogą wspomagać obieg dokumentów w procesach zarządzania w firmach, jak również mogą służyć do obsługi elektronicznego archiwum. Liczba dokumentów szybko rośnie, a wraz z tym lawinowo rosną kłopoty związane z ich wyszukiwaniem. Rozwiązania systemowe – co wie każdy użytkownik Windows – są zawodne i wolne. Problemy związane z obiegiem dokumentów występują także w firmach budowlanych, które w miarę elektronizacji procesu budowlanego produkują coraz więcej treści cyfrowych. Bez profesjonalnego wspomaganie użytkownicy tracą znaczącą część pracy na odszukanie potrzebnych dokumentów i koordynację. Na czym polega owo ułatwienie najlepiej ilustrują poniższe przykłady

zastosowań jednego z takich systemów – **M-Files** wdrożonego w tysiącach firm na świecie, w tym w kilkudziesięciu polskich przedsiębiorstwach – od kancelarii prawnych przez firmy dystrybucyjne, sieci usługowe aż do firm budowlanych różnych branż.

Kilka wybranych przykładów tzw. *case study* potwierdza praktyczną przydatność takiego rozwiązania w obszarze budownictwa.

kontrahentów, zleceń oraz ścieżki zatwierdzania dokumentów.

W firmie Probuild M-Files zarządza m.in. obiegiem faktur od kontrahentów i dostawców. Dotychczas dominowała papierkowa robota obecna wszędzie – w całym biurze i na budowach. To stworzyło możliwość zgubienia faktur, a zduplikowanie faktur powodowało dwukrotną wypłatę, spóźnione płatności, a nawet poniesione opłaty karne. W związku z tym,

Systemy obiegu dokumentów są dostępne i wdrażane w naszym kraju od kilkunastu lat. Systemy takie mogą wspomagać obieg dokumentów w procesach zarządzania w firmach, jak również służyć do obsługi elektronicznego archiwum.

System M-Files wdrożony został w firmie Polimex – Mostostal S.A. jako zaawansowane rozwiązanie do zarządzania dokumentacją technologiczną, projektową oraz handlową. Firma zajmuje się również produkcją krat pomostowych oraz innych konstrukcji stalowych takich jak: schody, ogrodzenia, ławki oraz uchwyty. Implementacja systemu objęła także integrację z systemem ERP w obszarze bazy danych

że ludzie nie mogli łatwo znaleźć informacji, często albo marnowali znaczną ilość czasu, próbując znaleźć dokumenty lub po prostu musieli ponownie wykonać pracę, która już była zrobiona wcześniej. Czasami odtwarzane były dokumenty, ponieważ pracownicy nie byli świadomi, że ten sam dokument był dostępny.

Alan Ofoski, lider zespołu zarządzania projektami, w firmie Century Drilling & Energy Serwis stwierdza:

* Kierownik projektu badawczo-rozwojowego RPMP.01.02.01-IP.01-12-02817 „Opracowanie platformy systemowej do zarządzania inwestycją budowlaną na etapie realizacji i eksploatacji, bazującej na technologii BIM” realizowanego przez Datacomp sp. z o.o. Artykuł prezentuje wybrane rezultaty projektu, który obecnie jest jeszcze rozwijany.

Waloryzacja wynagrodzenia w umowach o roboty budowlane na tle przepisów PZP (cz. 1)

Artykuł omawia zagadnienia związane z waloryzacją wynagrodzenia wykonawcy w umowach o roboty budowlane na tle przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych*, *Kodeksu cywilnego*, klauzul waloryzacyjnych stosowanych w kontraktach zawieranych przez zamawiających publicznych oraz w świetle najnowszego orzecznictwa.

Słowa kluczowe: waloryzacja, umowa o roboty budowlane, klauzula waloryzacyjna, zmiana wynagrodzenia.

Adjustment of remuneration in construction works contracts against the background of PZP regulations. The article discusses issues related to the indexation of contractors' remuneration in construction contracts against the provisions of the Public Procurement Law, the Civil Code, indexation clauses used in contracts concluded by public entities, and in the light of recent case law.

Keywords: indexation, construction contract, indexation clause, change of remuneration.

dr n. pr. Hubert Wysoczański, Urszula Zawadzka*

Już od początku 2017 r. obserwuje się istotny wzrost cen materiałów, sprzętów i usług budowlanych, na co dodatkowo nakładają się deficyty siły roboczej i liczne problemy logistyczne. W trudnej sytuacji znajdują się zwłaszcza firmy realizujące długoterminowe kontrakty infrastrukturalne, w szczególności w formule typu „zaprojektuj i wybuduj” przewidującej wynagrodzenie ryczałtowe. Firmy te składały oferty w przetargach w latach 2015–2017, tj. w okresie, w którym sytuacja na rynku ustabilizowała się na tyle, że nikt nie przewidywał tak gwałtownego wzrostu cen w kolejnych okresach.

Częściowym remedium na straty ponoszone przez wykonawców są klauzule waloryzacyjne, a w ich braku w umowie – waloryzacja dokonywana przez sąd. Artykuł analizuje te zagadnienia, także w zakresie obligatoryjnych przepisów o waloryzacji zawartych w ustawie *Prawo zamówień publicznych* (PZP) – w brzmieniu obecnym oraz w nowej ustawie PZP z 2019 r. wchodzącej w życie od 1 stycznia 2021 r.

Gospodarcza potrzeba waloryzacji wynagrodzeń w budownictwie

W ostatnich latach w branży budowlanej zauważalny jest istotny wzrost cen materiałów budowlanych, sprzętu i usług

podwykonawców, a co za tym idzie podwyższeniu ulegają również koszty realizacji inwestycji budowlanych. W ciągu ostatnich 15 lat wskazuje się zwłaszcza na dwie główne fale wzrostu. Pierwsza miała związek z dużym zapotrzebowaniem na inwestycje drogowe związane z organizacją Euro 2012. Druga natomiast miała miejsce na przełomie 2017 i 2018 r. i wiązała się ze zwiększeniem liczby kontraktów pozyskanych po chwilowej stagnacji na rynku, wynikłej z zahamowania współfinansowania przez fundusze unijne w latach wcześniejszych. Obecny wzrost cen skutkuje wzrostem kosztu usług budowlanych o ok. 40% w porównaniu ze wzrostem cen obserwowanym przed Euro 2012, który dotyczył przede wszystkim materiałów. Przekłada się to zwłaszcza na wzrost kosztów usług podwykonawców.

Aktualnie wzrost cen utrzymuje się na stałym poziomie, a pierwsze przewidywania w związku z epidemią koronawirusa COVID-19 również nie wskazują na odwrócenie trendu wzrostowego, a jedynie na jego spowolnienie. Według Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w marcu 2020 r. wzrost cen był wyższy o 3,3% w skali roku, natomiast w perspektywie porównawczej z marcem zeszłego roku ceny są wyższe o 1,9%¹.

Niedoszacowanie kosztów wyko-

nawstwa w ofercie może mieć poważne konsekwencje dla późniejszej możliwości realizacji inwestycji. Z powodu problemów finansowych i nierentownych kontraktów wiele przedsiębiorstw budowlanych zostaje zmuszonych do ogłoszenia upadłości. Nierzadko zdarzają się również odstąpienia od kontraktów, czy to ze strony wykonawców, jak również zamawiających.

W tego typu okolicznościach rynkowych mechanizmem przywracającym (choćby częściowo) równowagę ekonomiczną kontraktów stają się umowne klauzule waloryzacyjne (indeksacyjne), na mocy których strony przewidują już w pierwotnie zawartej umowie możliwość, podstawy i zakres modyfikacji wynagrodzenia wykonawcy z uwagi na zmiany kosztów prowadzenia prac w toku realizacji inwestycji. **W doktrynie prawa wskazuje się, że „waloryzacja” to zasada prawna, która określa, że w razie zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, wierzyciel powinien otrzymać równowartość ekonomiczną (wyższą lub niższą) wierzytelności.** [1] W szerokim rozumieniu (używanym w obrocie gospodarczym oraz w tym opracowaniu) waloryzacja nie dotyczy wyłącznie siły nabywczej pieniądza (nie jest powiązana wyłącznie ze zjawiskiem inflacji), ale również z występującym na rynku

* Hubert Wysoczański – doktor nauk prawnych na Uniwersytecie Jagiellońskim, partner w kancelarii SSW Pragmatic Solutions kierujący Działem Infrastruktury, Inżynier Konsultant – członek Stowarzyszenia Inżynierów Doradców i Rzeczoznawców (SIDiR);

Urszula Zawadzka – Uniwersytet Warszawski, prawnik w Dziale Infrastruktury kancelarii SSW Pragmatic Solutions.

¹ Zob. wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej w marcu 2020 r., dostępne na stronie Głównego Urzędu Statystycznego: www.stat.gov.pl.

Europejskie Oceny Techniczne – oznakowanie CE innowacyjnych wyrobów budowlanych

Oznakowanie CE wyrobu budowlanego jest możliwe na podstawie oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych tego wyrobu, dokonanej z wykorzystaniem europejskiej normy zharmonizowanej albo Europejskiej Oceny Technicznej (ETA). ETA może być wydana dla wyrobu innowacyjnego, czyli wyrobu nieobjętego albo nie w pełni objętego normą zharmonizowaną. ETA jest dokumentem dobrowolnym, wydawanym na wniosek producenta. Stanowi ocenę właściwości użytkowych wyrobu budowlanego w odniesieniu do jego zasadniczych charakterystyk zgodnie z właściwym przedmiotowo Europejskim Dokumentem Oceny (EAD).

Słowa kluczowe: Europejska Ocena Techniczna, Europejski Dokument Oceny, oznakowanie CE, deklaracja właściwości użytkowych, harmonizacja europejska, wyroby innowacyjne.

European Technical Assessments – CE marking of innovative construction products. CE marking of a construction product is possible on the basis of assessment and verification of constancy of performance of that product, carried out using either a harmonised European standard or a European Technical Assessment (ETA). An ETA may be issued for an innovative product, i.e. a product not covered or not fully covered by a harmonised standard. The ETA is a voluntary document, issued on request of the manufacturer. It assesses the performance of the construction product in relation to its essential characteristics in accordance with the relevant European Assessment Document (EAD).

Keywords: European Technical Assessment, European Assessment Document, CE marking, declaration of performance, European harmonisation, innovative products.

mgr inż. Justyna Beczkowicz, mgr inż. Edyta Staniszevska-Chlebowska*

Producenci wyrobów budowlanych od kilku lat coraz chętniej ubiegają się o Europejskie Oceny Techniczne, czyli dobrowolne dokumenty uprawniające do sporządzenia deklaracji właściwości użytkowych oraz oznakowania wyrobów budowlanych CE. Dzięki temu mają możliwość wprowadzania wyrobów bezpośrednio na rynki wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej oraz na swobodny obrót tymi wyrobami w ramach rynku wspólnotowego.

Europejskie Oceny Techniczne (ETA, ang. *European Technical Assessment*) wydawane są w przypadku innowacyjnych wyrobów budowlanych, czyli tych wyrobów budowlanych, które nie są objęte zharmonizowanymi normami europejskimi albo nie są nimi objęte w pełni. Zasady wydawania ETA reguluje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 [1], tzw. CPR (ang. *Construction Product Regulation*), obowiązujące bezpośrednio we wszystkich krajach członkowskich UE.

Oznakowanie CE

Aktualne wymagania w zakresie oznakowania CE wyrobów budowlanych obowiązują od 1 lipca 2013 r., tj. od wejścia w życie CPR [1] i dotyczą wyrobów budowlanych objętych zakresem europejskich norm zharmonizowanych (hEN) oraz wyrobów budowlanych, dla których wydano Europejskie Oceny Techniczne (ETA). Oznakowanie CE jest obowiązkowe w przypadku wyrobów budowlanych objętych normami hEN, natomiast w przypadku ETA możemy mówić o dobrowolności tego oznakowania z uwagi na fakt, że sam dokument ETA jest dokumentem dobrowolnym. Należy jednak pamiętać, że według art. 5 ust. 1 ustawy *o wyrobach budowlanych* [2] wyrób zgodny z wydaną dla niego Europejską Oceną Techniczną może być wprowadzony do obrotu lub udostępniany na rynku krajowym wyłącznie zgodnie z rozporządzeniem nr 305/2011, tj. m.in. po sporządzeniu deklaracji właściwości użytkowych i oznakowywaniu CE.

Producent wyrobu budowlanego może wyrób oznakować CE po przeprowadzeniu procedury oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobu, na podstawie normy zharmonizowanej albo Europejskiej Oceny Technicznej. Następnie, na podstawie wyników oceny i weryfikacji, producent sporządza deklarację właściwości użytkowych i dopiero po jej sporządzeniu może wyrób oznakować CE. Po przez naniesienie na wyrób tego oznakowania producent bierze na siebie odpowiedzialność m.in. za zgodność wyrobu budowlanego z deklarowanymi właściwościami użytkowymi i wymaganiami CPR.

Informacje dotyczące rodzaju dokumentu, na podstawie którego była dokonana ocena i weryfikacja stałości właściwości użytkowych wyrobu, są wskazywane w deklaracji właściwości użytkowych wyrobu – wzór deklaracji określa załącznik III CPR [1] (aktualna wersja załącznika III wg rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 574/2014 [3]).

* Zakład Oceny Technicznej, Instytut Techniki Budowlanej.

Partnerstwo publiczno-prywatne jako przykład polityki publicznej

Celem artykułu jest analiza wybranych przykładów partnerstwa publiczno-prywatnego na drogach krajowych w Polsce. W artykule została zastosowana metoda *desk research*, obejmująca analizę danych zastanych, pochodzących ze źródeł publicznych (literatura branżowa oraz internet-web research). Wykorzystano również badania własne (pierwotne), które uzyskano przy użyciu kwestionariusza ankiety skierowanej do Ministerstwa Infrastruktury. Artykuł stanowi kontynuację analizy podjętej w nr 1/2020 czasopisma „Budownictwo i Prawo”.

Słowa kluczowe: partnerstwo publiczno-prywatne, infrastruktura, bariery, uwarunkowania prawne, polityka publiczna.

Public-private partnership as an example of public policy. The aim of the article is to analyze selected examples of public-private partnership on national roads in Poland. The article uses the desk research method, which includes analysis of existing data from public sources (industry literature and internet-web research). Own (primary) research was also used, which was obtained using a questionnaire sent to the Ministry of Infrastructure. The article is a continuation of the analysis undertaken in the 1 issue of the journal „Construction and Law”.

Keywords: public-private partnership, infrastructure, barriers, legal conditions, public policy.

mgr Wojciech Bugajski*

Polityczny wymiar przedsięwzięć PPP

Partnerstwo publiczno-prywatne jest formą realizacji założeń polityki publicznej tworzonej przez podmioty dysponujące w tym zakresie odpowiednimi uprawnieniami. Na potrzeby rozważań o celowości wdrażania przedsięwzięć partnerstwa publiczno-prywatnego warto przyjąć definicję polityki jako procesu ustalania celów i sprawnego ich osiągnięcia przez władzę publiczną, przy zastosowaniu najodpowiedniejszych do tego instrumentów. Cel to osiągnięcie dobra wspólnego, rozumianego tak, jak definiowane jest ono przez ogół obywateli. Tak określona polityka nie powinna być utożsamiana z politykierstwem, chaotycznymi rozgrywkami polityków służącymi osiągnięciu przede wszystkim celów osobistych zwiększającymi tylko tzw. ryzyko polityczne projektu PPP. Polityka jako sztuka osiągnięcia zamierzonych celów służących dobru wspólnemu może być kreowana przez rozmaite ośrodki (międzynarodowe, rządu centralnego, władz regionalnych, powia-

towych i gminnych). Polityka spisana często w formie dokumentu jest definiowana w odniesieniu do poszczególnych celów i zakresów działania kreujących ją władz (ochrony zdrowia, rozwoju regionalnego, spójności). Poszczególne obszary polityki władz mogą się wzajemnie zająć i logicznie uzupełniać na kolejnych szczeblach decyzji politycznych. Na zakres i sposób osiągania celów wpływa prawo określające kompetencje oraz wola wyborców (przynajmniej pośrednio) weryfikująca w trybie cyklicznych elekcji spójność działań polityków lokalnych z oczekiwaniami wyborców¹.

Jak podają A. Panasiuk oraz K. Solecka, stworzenie modelu najbardziej wydajnej i efektywnej współpracy sektora publicznego z sektorem prywatnym na gruncie realizacji zadań publicznych jest dość trudnym zadaniem. Jednym z elementów zasadniczo wpływającym na model takiej współpracy jest stopień i zakres politycznego uwikłania w wykonanie określonych zadań. Powstaje więc pytanie – **jaką rolę odgrywają wpływy polityczne przy realizacji zadań publicz-**

nych w modelu partnerstwa publiczno-prywatnego? Podejmując próbę odpowiedzi, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na różnorodność podmiotów operujących w sektorze publicznym. Powoduje ona, że różne są cele, strategie oraz podejście organizacyjne do wykorzystywania zasobów podmiotów trzecich przy realizacji zadań publicznych. Różnorodność prawno-organizacyjna implikuje również powstawanie różnych kręgów interesów, których zaspokojenie może się odbywać przez określone formy i metody działań sektora publicznego. Tak widziane wpływy polityczne określonych ośrodków władzy (centralnej, jak i szczególnie lokalnej), wsparte mniej lub bardziej formalnymi działaniami lobbystów, oddziałują na projektowanie i wdrażanie rozwiązań partnerstwa publiczno-prywatnego. Przede wszystkim na samym początku musi być podjęta polityczna decyzja co do modelu realizacji zadań publicznych przez określony podmiot publiczny, poddyktowana oczekiwaniami społeczeństwa, możliwościami finansowania budżetowego oraz prowadzenia sprawnej kontroli wykonania zadań. Partnerstwo

* Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne, ORCID: 0000-0002-7994-9037, e-mail: Wojciech.Bugajski@doktorant.sgh.waw.pl.

¹ B. Korbus, *Partnerstwo publiczno-prywatne jako instrument realizacji polityki podmiotów publicznych*, „Biuletyn partnerstwa publiczno-prywatnego”, PARP, Warszawa 2012, str. 8.